

การออกแบบลดลายเรขศิลป์บนเสื้อยืดสินค้าที่ระลึก ที่สะท้อนอัตลักษณ์แหล่งท่องเที่ยวภูปาเปาะ ชุมชนท้องถิ่นบ้านผาห้วย อำเภอนองหิน จังหวัดเลย

received 29 APR 2020 revised 20 AUG 2020 accepted 25 AUG 2020

ศรัณย์พัชร จิตพิไล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาจิตตอลารต์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

บทคัดย่อ

การออกแบบลดลายเรขศิลป์บนเสื้อยืดสินค้าที่ระลึก ที่สะท้อนอัตลักษณ์แหล่งท่องเที่ยวภูปาเปาะ ชุมชนท้องถิ่นบ้านผาห้วย อำเภอนองหิน จังหวัดเลย นั้นมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวบ้านผาห้วย อำเภอนองหิน จังหวัดเลย 2) เพื่อออกแบบและพัฒนาลดลายเรขศิลป์บนเสื้อยืดที่สะท้อนอัตลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวภูปาเปาะ ชุมชนบ้านผาห้วย อำเภอนองหิน จังหวัดเลย ใช้เป็นของฝากและของที่ระลึกในชุมชน 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อลดลายเรขศิลป์บนเสื้อยืดสินค้าที่ระลึกที่สะท้อนอัตลักษณ์แหล่งท่องเที่ยวภูปาเปาะ ชุมชนท้องถิ่นบ้านผาห้วย อำเภอนองหิน จังหวัดเลย โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยมี 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มที่ให้ความรู้ด้านวิชาการ ซึ่งจะถูกนำมารวบรวมเป็นข้อมูลในการออกแบบลดลายเรขศิลป์บนเสื้อยืดสินค้าที่ระลึกที่สะท้อนอัตลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวภูปาเปาะ ชุมชนบ้านผาห้วย อำเภอนองหิน จังหวัดเลย โดยกลุ่มตัวอย่างที่ได้มา โดยวิธีการเจาะจง จำนวน 10 คน คือ นักวิชาการ จำนวน 3 คน ผู้นำชุมชน จำนวน 1 คน ชาวบ้าน จำนวน 3 คน และผู้จำหน่ายสินค้าพื้นเมือง จำนวน 3 คน 2) กลุ่มตัวอย่างได้จากการเลือกแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) จากนักท่องเที่ยว จำนวน 100 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Interview form) แบบสอบถาม (Questionnaire form)

ผลการวิจัยพบว่า อัตลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวภูปาเปาะมีดังนี้ ชิงช้าไม้ ภูหอ ทะเลหมอกทุ่งบัวตอง ศาลาพักรหว่างจุดชมวิวกุ๊ปาเปาะ และรถอีแต๋ม การออกแบบลดลายเรขศิลป์บนเสื้อยืดสินค้าที่ระลึกที่สะท้อนอัตลักษณ์แหล่งท่องเที่ยวภูปาเปาะ พบว่า ตามทัศนคติของผู้เชี่ยวชาญหรือนักวิชาการ ผู้นำชุมชน ชาวบ้านและผู้จำหน่ายสินค้า มีความคิดเห็นโดยรวมเกี่ยวกับความเป็นอัตลักษณ์แหล่งท่องเที่ยวภูปาเปาะ

อยู่ในระดับมาก ส่วนความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวยพบว่า มีความพึงพอใจโดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับรูปแบบลวดลายเรขศิลป์บนเสื้อยืด ที่ความนิยมมากที่สุดคือ รูปแบบที่ 9 ดังนั้น การออกแบบลวดลายเรขศิลป์บนเสื้อยืดเพื่อเป็นของที่ระลึกของชุมชนนั้นต้องออกแบบให้มีอัตลักษณ์ มีความน่าสนใจ ลวดลาย และสีสันสวยงาม ไปได้หลายโอกาสและสินค้ามีคุณภาพ ส่งผลให้ผลงานเป็นที่สนใจจากผู้บริโภค

คำสำคัญ: การออกแบบลวดลายเรขศิลป์, เสื้อยืด, อัตลักษณ์แหล่งท่องเที่ยวภูป่าเปาะ, สินค้าที่ระลึก

Graphic Design On Souvenir T-shirts that Reflect the Identities of Phupapoh in Phawhai Local Community, Nong Hin District, Loei Province

Saranyaphach Jitpilai

Assistant Professor Digital art department,
Faculty of Humanities and Social Sciences,
Loei Rajabhat University

Abstract

Graphic Designing that Reflect the Identities of Phupapoh in Phawhai community, Nong Hin District, Loei province. This study aimed to (1) study the identities of Phupapoh in Phawhai community, Nong Hin District, Loei province, (2) create and develop graphic design on T-Shirts that reflect the identities of Phupapoh in Phawhai community, Nong Hin District, Loei province and (3) survey satisfaction levels of the graphic designs on the T-shirts. The study used two groups of people to collect the data. The first group was a group of ten from purposive sampling, which can provide academic knowledge comprising of three academicians, one leader of the community, three villagers, and three souvenir shopkeepers. The second group was 100 tourists from accidental sampling. Tools that were employed in this research were interview form, assessment form and questionnaire form. The research found that identities of Phupapoh were wooden swings, a Phuhoh mountain, Sea of mist, a field of tree marigold or Mexican sunflower, resting pavilions along the scenic route, the Phapoh mountain itself and E-Tak carriages. According to the survey from the first group, high satisfaction was shown towards the identical graphic design on the T-shirts that were sold as a souvenir. Survey results from the 100 tourists showed that their gratifications toward the graphic designs on the T-shirts were extremely high, and the number nine graphic art was the most popular. Therefore, creating graphic designs on T-shirts as a souvenir should be interesting by embedding the identities of the tourist place on them as well as the quality, and the T-shirts can be worn at any occasion. These aspects were concerned by the consumers.

Keywords: Graphic design, T-shirts, Phupapoh's identities, souvenir

ที่มาและความสำคัญ

ในปัจจุบันสถานที่ท่องเที่ยวในประเทศไทยมีหลากหลายและกระจายไปทั่วในทุก ๆ จังหวัด และภาครัฐมีนโยบายให้ประชาชนคนไทยท่องเที่ยวในประเทศให้มากขึ้น จนในปัจจุบันสามารถพัฒนาเป็นอุตสาหกรรมด้านการท่องเที่ยวของประเทศ ซึ่งนำไปสู่โอกาสในการสร้างรายได้ให้กับประชาชน ชุมชนของภาคนั้น ๆ ในประเทศ และผลิตภัณฑ์สินค้าพื้นเมืองก็เป็นอีกอย่างที่สามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดต่าง ๆ ในแต่ละภาคของประเทศไทย โดยจะมีลักษณะของผลิตภัณฑ์สินค้า ของที่ระลึกที่แตกต่างกันไปของแต่ละชุมชน ในแต่ละภาคเนื่องจากมีทรัพยากร ความเป็นอยู่ที่แตกต่างกันไป ตามสภาพของภูมิศาสตร์ของแต่ละชุมชน ดังนั้นในแต่ละพื้นที่จะมียุทธศาสตร์ในการผลิต พัฒนา และปรับปรุงผลิตภัณฑ์สินค้าพื้นเมือง หรือของที่ระลึกสำหรับนักท่องเที่ยวได้เลือกซื้อไปเป็นของฝาก ของที่ระลึก โดยที่ผลิตภัณฑ์สินค้าพื้นเมืองหรือของที่ระลึกนั้น ต้องมีคุณค่าและประสิทธิภาพควบคู่กันไป (Pranchong and Kanyapai 2013, 1) และรายได้ที่มาจากการขายสินค้าของที่ระลึก และของฝากให้กับนักท่องเที่ยว นั้น ถือเป็นรายได้อย่างหนึ่งในธุรกิจการท่องเที่ยวของชุมชนหรือในพื้นที่นั้น ๆ และจังหวัดเลยก็เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนที่มีชายแดนริมฝั่งแม่น้ำโขงและเป็นเมืองท่องเที่ยวที่สำคัญแห่งหนึ่งของประเทศไทย เนื่องจากมีสภาพภูมิประเทศที่งดงาม มีทิวเขาสูงใหญ่และมีป่าไม้ที่อุดมไปด้วยพืชพรรณ สัตว์ป่านานาชนิด และมีประเพณีวัฒนธรรมที่โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ของตัวเอง และมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ที่สำคัญและสวยงาม ได้แก่ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระธาตุศรีสองรัก พระธาตุสัจจะ ชุมชนบ้านไม้เก่าเชียงคาน และมีกิจกรรมหรือประเพณีวัฒนธรรมบางอย่างไม่สามารถพบเจอได้ในท้องที่อื่น ๆ เช่น ประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน ประเพณีผีขนน้ำ นอกจากนี้ยังมีวัดสำคัญที่ประชาชนนิยมมาทำบุญ เช่น วัดป่าเนรมิตวิปัสสนา วัดศรีสุทธาวาส และวัดโพธิ์ชัย ในจังหวัดเลยยังมีสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สำคัญซึ่งเป็นที่รู้จักแพร่หลายและมีนักท่องเที่ยวนิยมเดินทางมาสัมผัสบรรยากาศในฤดูหนาวบนยอดเขาสูง ไม้ดอกเมืองหนาวนานาชนิด เช่น ภูกระดึง ภูเรือ ภูหลวง สวนหินผางาม และแก่งคุดคู้ เป็นต้น (Loei Provincial Office 2017, 29) โดยมีธรรมชาติที่มีความสวยงามทำให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมในแต่ละปีมีปริมาณที่เพิ่มมากขึ้นในทุก ๆ ปี และจากสถิติพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีการเลือกซื้อของฝากของที่ระลึกประเภทผลิตภัณฑ์ชุมชนโดยเฉพาะเสื้อยืดที่พิมพ์ลายเฉพาะของแหล่งท่องเที่ยวแห่งนั้น ๆ เป็นจำนวนมาก

หมู่บ้านผาห้วย เป็นหมู่บ้านหนึ่งในอำเภอหนองหิน จังหวัดเลย ที่มีการจัดการด้านการท่องเที่ยวในเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ เพราะมีสภาพพื้นที่ที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยแหล่งน้ำ ทรัพยากรธรรมชาติ ป่าไม้ ต้นน้ำลำธาร และภูเขาหินปูน จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สมบูรณ์อีกแห่ง เนื่องจากมีลักษณะทางธรรมชาติที่สวยงาม เหมาะสำหรับการศึกษาธรรมชาติและมีสภาพอากาศที่เย็นสบาย ในฤดูร้อนนั้นอากาศก็ไม่ร้อนจัดและในฤดูหนาวอากาศค่อนข้างจะหนาวถึงเย็นจัด ทำให้นักท่องเที่ยวต้องการเข้ามาสัมผัสในคุณค่าและความงามของธรรมชาติ และเกิดความประทับใจสำหรับนักท่องเที่ยว ทำให้ต้องเดินทางกลับเข้ามาท่องเที่ยวอีกในหลาย ๆ ครั้ง และจากการศึกษาพบว่า ในหมู่บ้านผาห้วยมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ คือ “ภูป่าเปาะ” ซึ่งเป็นภูเขาที่มีความสูงถึง 900 เมตรสามารถมองเห็นได้ทั่วทิศรอบตัวแบบพาโนรามา 360 องศา ความสูงของภูเขาทำให้สามารถมองเห็นวิวทิวทัศน์อันสวยงามและมองเห็นภูเขาต่าง ๆ ในบริเวณที่ใกล้เคียงได้ด้วยตาเปล่าและเพื่อนำมาสู่การสร้างเป็นจุดขายสำหรับ

ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติในชุมชนสภาพของพื้นที่นั้นมีความงดงามตามธรรมชาติและบางส่วนก็ถูกปรับปรุงโดยชาวบ้าน เพื่อใช้ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาเที่ยว แต่อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาพบว่า ในหมู่บ้านผาหายนนั้นยังขาดสินค้าของที่ระลึกจากชุมชน เพราะที่มีวางจำหน่ายนั้นก็มีเพียงกระปุกออมสินไม้ไผ่ เสือถัก ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์สินค้าที่มาจากพื้นที่อื่น ๆ หรือในอำเภอที่ใกล้เคียง โดยไม่มีผลิตภัณฑ์สินค้าหรือของที่ระลึกของฝากที่มีอัตลักษณ์เป็นของชุมชน จากข้อมูลดังกล่าวและจากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลในเบื้องต้น ก็พบว่า ผลิตภัณฑ์สินค้าหรือของที่ระลึก ของฝากที่นำมาวางจำหน่ายนั้น เป็นสินค้าที่นำมาจากที่อื่นและยังขาดความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชน และเพื่อสนองนโยบายภาครัฐที่ต้องการให้ประชาชนคนไทยท่องเที่ยวในประเทศให้มากขึ้น ซึ่งนำไปสู่โอกาสในการสร้างรายได้ให้กับประชาชนและผลิตภัณฑ์สินค้าพื้นเมืองก็เป็นอีกอย่างที่สามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนท้องถิ่น โดยจะมีลักษณะของผลิตภัณฑ์สินค้า ของที่ระลึกที่แตกต่างกันไปของแต่ละชุมชนในแต่ละภาค เนื่องจากมีทรัพยากร ความเป็นอยู่ที่แตกต่างกันไป ตามสภาพของภูมิศาสตร์ของแต่ละชุมชนและเสื่อยึดพิมพ์ลวดลายถือว่าเป็นสินค้าที่ได้รับความนิยมอันดับต้น ๆ เพราะเสื่อยึดเหมาะกับอากาศบ้านเรา และให้ความรู้สึกละมุนสบายใจได้ไม่จำกัดเพศวัย เพราะนักท่องเที่ยวมีทุกกลุ่มอายุ ไม่ว่าจะเด็ก วัยรุ่น หรือผู้ใหญ่สามารถใส่ได้กับเครื่องนุ่งห่มที่หลากหลาย และด้วยราคาเสื่อยึดเป็นสินค้าที่ไม่แพงจนเกินไป ใช้ประโยชน์ได้จึงเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยว (Kotler 2003) ปรมาจารย์ด้านการตลาดสมัยใหม่ได้ให้แนวคิดที่ท้าทายแนวความคิดทางการตลาดต่าง ๆ ที่ผ่านมา คือการให้ความสำคัญกับลูกค้า โดยเน้นการตอบสนองความพึงพอใจ ด้วยการสร้างผลิตภัณฑ์ให้เหมาะสมกับลูกค้า แนวคิดการตลาดขึ้นอยู่กับปัจจัย 4 ประการ คือ ตลาดเป้าหมาย (Target Market) ความต้องการของลูกค้า (Customer Needs) การผสมผสานทางการตลาด (Integrated) และกำไรที่ได้จากความพึงพอใจของลูกค้า (Profitability) แนวคิดการตลาดมุ่งภายนอกสู่ภายในเริ่มต้นโดยการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน ศึกษาความต้องการของลูกค้า ทำกิจกรรมที่มีอิทธิพลต่อลูกค้าและกำไรจากการสนองความพึงพอใจของลูกค้า โดยในทางการตลาดถือว่าเป็นการออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ เป็นปัจจัยหนึ่งในกระบวนการวางแผนกลยุทธ์ทางการตลาดที่มีความสำคัญต่อการขยายตลาดสินค้า เป็นการสนองประโยชน์ใช้สอยใหม่ความต้องการใหม่ หรือสร้างตลาดกลุ่มเป้าหมายใหม่ให้เกิดอย่างต่อเนื่อง ซึ่งกลยุทธ์ในการตลาดเป้าหมาย คือ นักท่องเที่ยว ผสมผสานทางการตลาดและคืนกำไรให้ลูกค้า มีส่วนลดให้นักท่องเที่ยวเมื่อนักท่องเที่ยวเช็คอินสถานที่ท่องเที่ยว หรือซื้อครบทั้ง 10 แบบจะมีของที่ระลึกให้เพื่อกระตุ้นการซื้อขยายสร้างรายได้ให้กับชุมชนท้องถิ่น

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะออกแบบและพัฒนาลวดลายเรขศิลป์ลงบนเสื่อยึด เพื่อใช้เป็นผลิตภัณฑ์สินค้าหรือของที่ระลึก ของฝาก โดยใช้อัตลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนของบ้านผาหายน อำเภอหนองหิน จังหวัดเลย นั่นคือ “ภูป่าเปาะ” เพื่อนำมาออกแบบและพัฒนาลวดลายเรขศิลป์ลงบนเสื่อยึดให้มีอัตลักษณ์ มีความสวยงาม น่าสนใจและสามารถสร้างความประทับใจต่อผลิตภัณฑ์สินค้าหรือของที่ระลึก ของฝาก สำหรับนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างมากและเป็นการเพิ่มรายได้ให้ชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการทำวิจัย

1. เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวบ้านผาห้วย อำเภอนองหิน จังหวัดเลย
2. เพื่อออกแบบและพัฒนาตลาดสายรถศิลป์บนเสื้อยืดที่สะท้อนอัตลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวภูปาเปาะ ชุมชนบ้านผาห้วย อำเภอนองหิน จังหวัดเลย ใช้เป็นของฝากและของที่ระลึกในชุมชน
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อตลาดสายรถศิลป์บนเสื้อยืดสินค้าที่ระลึกที่สะท้อนอัตลักษณ์แหล่งท่องเที่ยวภูปาเปาะ ชุมชนท้องถิ่นบ้านผาห้วย อำเภอนองหิน จังหวัดเลย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ชุมชนได้กระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับขั้นตอนการออกแบบตลาดสายรถศิลป์
2. ชุมชนได้ต้นแบบตลาดสายรถศิลป์ที่สะท้อนถึงอัตลักษณ์แหล่งท่องเที่ยวของชุมชนบ้านผาห้วย อำเภอนองหิน จังหวัดเลย และสามารถนำมาใช้เป็นของฝากและของที่ระลึกของชุมชนท้องถิ่นได้

ขอบเขตของการวิจัย

ด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยใช้อัตลักษณ์ของภูปาเปาะ ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวของบ้านผาห้วย อำเภอนองหิน จังหวัดเลย มาใช้ในการออกแบบตลาดสายรถศิลป์

ด้านพื้นที่การวิจัย

เขตบ้านผาห้วย อำเภอนองหิน จังหวัดเลย

ด้านกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง มี 2 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่ได้จากวิธีการเจาะจง เพื่อศึกษาอัตลักษณ์และเพื่อออกแบบ ตลาดสายรถศิลป์บนเสื้อยืดสินค้าที่ระลึก ที่สะท้อนอัตลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวภูปาเปาะ ชุมชนบ้านผาห้วย อำเภอนองหิน จังหวัดเลย ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และ 2 จำนวน 10 คน คือ นักวิชาการ จำนวน 3 คน ผู้นำชุมชน จำนวน 1 คน ชาวบ้าน จำนวน 3 คน และผู้จำหน่ายสินค้าพื้นเมือง จำนวน 3 คน

2. กลุ่มตัวอย่างได้จากการเลือกแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) เพื่อศึกษาความพึงพอใจตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 จากนักท่องเที่ยว จำนวน 100 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Interview form) แบบสอบถาม (Questionnaire form) โดยแยกรายละเอียดเครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Interview form) คือ เป็นการสัมภาษณ์ที่ผู้สัมภาษณ์เตรียมแต่จุดมุ่งหมายไว้และใช้วิธีการสนทนาซักถามแลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดยผู้สัมภาษณ์ต้องพยายามให้ผู้ถูกสัมภาษณ์รู้สึกว่ามีบรรยากาศที่เป็นกันเองและอาจมีการป้อนคำถามนำบ้างเพื่อให้คำตอบตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

2. แบบสอบถาม (Questionnaire form) คือ แบบสอบถามความพึงพอใจในสินค้าประเภทเสื้อยืดสินค้าที่ระลึกที่สะท้อนอัตลักษณ์ชุมชนท้องถิ่นบ้านผาห้วย อำเภอนองหิน จังหวัดเลย แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อรูปแบบของสินค้าประเภทเสื้อยืดสินค้าที่ระลึก ที่สะท้อนอัตลักษณ์ชุมชนท้องถิ่นบ้านผาห้วย อำเภอนองหิน จังหวัดเลย

ตอนที่ 3 ข้อมูลอื่น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและปริมาณ การออกแบบลวดลายเรขศิลป์บนเสื้อยืดสินค้าที่ระลึกที่สะท้อนอัตลักษณ์แหล่งท่องเที่ยวภูป่าเปาะ ชุมชนท้องถิ่นบ้านผาห้วย อำเภอนองหิน จังหวัดเลย ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับบริบท อัตลักษณ์ และวิถีชีวิตของคนชุมชนท้องถิ่น บ้านผาห้วย อำเภอนองหิน จังหวัดเลย ได้ลงพื้นที่เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์นักวิชาการ ผู้นำชุมชน ชาวบ้าน และผู้จำหน่ายสินค้าพื้นเมือง

2. ข้อมูลจากแบบประเมินของนักวิชาการ ผู้นำชุมชน ชาวบ้าน และผู้จำหน่ายสินค้าพื้นเมืองต่อการออกแบบและพัฒนาลวดลายบนเสื้อยืดที่สะท้อนอัตลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวภูป่าเปาะ ชุมชนบ้านผาห้วย อำเภอนองหิน จังหวัดเลย เพื่อออกแบบและพัฒนาลวดลายเรขศิลป์อย่างเหมาะสม

3. ข้อมูลจากแบบสอบถามนักท่องเที่ยวต่อความพึงพอใจเสื้อยืดที่สะท้อนอัตลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวภูป่าเปาะ ชุมชนบ้านผาห้วย อำเภอนองหิน จังหวัดเลย เพื่อออกแบบและพัฒนาลวดลายเรขศิลป์อย่างเหมาะสมต่อไป

การจัดกระทำกับข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการประเมิน ผู้วิจัยได้นำมาดำเนินการดังนี้

ข้อมูลที่ได้จากการใช้เครื่องมือนำมาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้และทำการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยของข้อมูลเพื่อทำการสรุปหาค่าเฉลี่ย และนำภาพรวมของแต่ละด้านในรูปของตาราง และแปลผลด้วยการบรรยาย

เกณฑ์ในการพิจารณาค่าเฉลี่ย

ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการพิจารณาค่าเฉลี่ยของระดับความต้องการและระดับความพึงพอใจรวมถึงระดับความคิดเห็นจากแบบสอบถาม โดยใช้คุณสมบัติแบบต่อเนื่องของคะแนนไว้ในแนวเทียบผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ซึ่งพิจารณาตามเกณฑ์การประเมิน โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

4.51 – 5.00 หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง พึงพอใจมาก

2.51 – 3.50 หมายถึง พึงพอใจปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง พึงพอใจน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง พึงพอใจน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าเฉลี่ย (Mean)
2. หาค่าร้อยละ (Percent)
3. ค่าความถี่ (Frequency)
4. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

การดำเนินการวิจัย

1. ขั้นการเตรียมการวิจัยประกอบด้วยการศึกษาสภาพปัญหา การสร้างเครื่องมือ โดยดำเนินการด้วยการประชุมปรึกษาหารือ เพื่อวางแผนการดำเนินการออกแบบเครื่องมือ เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลและกำหนดประเด็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูล
2. ขั้นเก็บข้อมูล ดำเนินการลงพื้นที่ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญหรือนักวิชาการ ผู้นำชุมชน ชาวบ้าน และผู้จำหน่ายสินค้าพื้นเมือง
3. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูลของอัตลักษณ์ชุมชนท้องถิ่นบ้านผาห้วย อำเภอนองหิน จังหวัดเลย จากการเก็บข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย
4. ศึกษาแนวโน้มทางการตลาดจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง
5. ศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยว
6. นำข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูล การศึกษาแนวโน้มทางการตลาด และผลจากการวิเคราะห์ความต้องการของนักท่องเที่ยวในการออกแบบลวดลายเรขศิลป์บนเสื้อยืดสินค้าที่ระลึกที่สะท้อนอัตลักษณ์ แหล่งท่องเที่ยว ภูเขาเปาะ ชุมชนท้องถิ่นบ้านผาห้วย อำเภอนองหิน จังหวัดเลย
7. ขั้นตอนวางแผนการออกแบบ (Design Process)

การจัดการออกแบบ (Design Management) รวบรวมข้อมูลจากส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งข้อมูลพื้นฐานต่าง ๆ ไปใช้ในการสังเคราะห์เพื่อหารูปแบบในการออกแบบลวดลายเรขศิลป์บนเสื้อยืดสินค้าที่ระลึก การสร้างแนวคิดการออกแบบเกิดจากความต้องการของลูกค้า (Customer Requirements) การออกแบบรายละเอียด (Detail Design) ในขั้นตอนนี้จะเป็นการจัดเตรียมรูปแบบ ขนาด หรือคุณสมบัติต่าง ๆ ที่แบ่งออกมา โดยต้องกำหนดวัตถุประสงค์ ประเมินปัญหาการผลิต ประเมินต้นทุน และข้อมูลการผลิตทั้งหมด เพื่อประกอบการพิจารณาในขั้นต่อไป โดยแสดงในรูปแบบเอกสารการผลิตผลิตภัณฑ์ เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าให้มากที่สุด
8. ขั้นตอนเตรียมการผลิต (Preproduction) นำข้อมูลที่รวบรวมมาดำเนินการสังเคราะห์ หารูปแบบที่เหมาะสมด้วยการสร้างแบบร่าง (Sketch Design) ที่จะนำมาใช้ในการออกแบบ ด้วยการร่างภาพแบบหยาบ ๆ โดยกำหนดขนาด รูปร่าง สัดส่วน และโครงร่างที่แท้จริง
9. ขั้นการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญหรือนักวิชาการ ผู้นำชุมชน ชาวบ้านผู้จำหน่ายสินค้าพื้นเมือง เพื่อหาข้อบกพร่องและแนะนำแบบร่าง (Sketch Design)

10. ขั้นตอนการผลิต (Production) นำแบบร่างที่ได้มาผลิตด้วยกระบวนการทางคอมพิวเตอร์เพื่อสร้างเป็นงานต้นแบบ
11. ขั้นตอนการประเมินของผู้เชี่ยวชาญหรือนักวิชาการ ผู้นำชุมชน ชาวบ้าน และผู้จำหน่ายสินค้าพื้นเมืองต่อการออกแบบลวดลายเรขศิลป์บนเสื้อยืดสินค้าที่ระลึกที่สะท้อนอัตลักษณ์แหล่งท่องเที่ยวภูเขาแปะ ชุมชนท้องถิ่นบ้านผาห้วย อำเภอนองหิน จังหวัดเลย
12. ขั้นตอนการประเมินความพึงพอใจที่มีต่องานต้นแบบลวดลายเรขศิลป์บนสินค้า ที่ระลึกประเภทเสื้อยืดที่สะท้อนอัตลักษณ์ชุมชนท้องถิ่นบ้านผาห้วย อำเภอนองหิน จังหวัดเลย โดยนักท่องเที่ยวที่เข้าเที่ยวภูเขาแปะบ้านผาห้วย อำเภอนองหิน จังหวัดเลย
13. ขั้นสรุปผลและเขียนรายงาน
14. ขั้นการนำเสนอผลงาน

สรุปผลการวิจัย

ในงานวิจัย การออกแบบลวดลายเรขศิลป์บนเสื้อยืดสินค้าที่ระลึก ที่สะท้อนอัตลักษณ์แหล่งท่องเที่ยวภูเขาแปะ ชุมชนท้องถิ่นบ้านผาห้วย อำเภอนองหิน จังหวัดเลย ในครั้งนี้ผู้ทำวิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยดำเนินการสอดคล้องบรรลุมิติวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยได้ศึกษา สํารวจ รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลตามความต้องการของทุกภาคส่วน โดยวิธีการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Interview) ในขอบเขตกว้าง ๆ เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาภูมิปัญญาชาวบ้าน เศรษฐกิจ สังคมทรัพยากรธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม วิธีการดำเนินชีวิต และสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นแนวทางในการหาอัตลักษณ์ที่เกี่ยวกับอัตลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวภูเขาแปะ ซึ่งได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญหรือนักวิชาการวัฒนธรรมท้องถิ่น จำนวน 3 คน ผู้นำชุมชน จำนวน 1 คน ชาวบ้านจำนวน 3 คน และผู้จำหน่ายสินค้าพื้นเมือง จำนวน 3 คน ที่ผู้จำหน่ายสินค้าของที่ระลึกในจุดบริการท่องเที่ยวภูเขาแปะ บ้านผาห้วย อำเภอนองหิน จังหวัดเลย เพื่อได้ข้อมูลบริบทของบ้านผาห้วย อำเภอนองหิน จังหวัดเลย นำมาวิเคราะห์และสรุปผลเพื่อออกแบบและพัฒนา ลวดลายที่เป็นอัตลักษณ์ของภูเขาแปะบนเสื้อยืดที่จะนำมาเป็นสินค้าของฝาก ของที่ระลึกของชุมชนบ้านผาห้วย อำเภอนองหิน จังหวัดเลย โดยเลือกลักษณะที่เป็นภาพแทนความเป็นอัตลักษณ์ของภูเขาแปะ ดังนี้

- 1) “ชิงช้าไม้” ในจุดชมวิวที่ 2 ซึ่งเป็นไฮไลท์อีกที่สำหรับถ่ายรูปเป็นที่ระลึก
- 2) “ภูหอ” เป็นภูเขาสูงปลายยอดตัดราบบนภู ซึ่งจะมีลักษณะคล้ายกับภูเขาไฟฟูจิที่ประเทศญี่ปุ่น จึงเรียกกันว่า “ฟูจิเมืองเลย”

3) “ทะเลหมอก” จะเป็นบรรยากาศในช่วงเช้า ๆ ที่สามารถมองเห็นก้อนเมฆมวลหมอกสีขาวจำนวนมากที่ลอยอยู่ในระดับต่ำกว่าเมฆ ทำให้มองดูคล้ายทะเลจึงเป็นที่มาของคำว่าทะเลหมอก

4) “ทุ่งบัวตอง” เป็นทุ่งที่มีดอกบัวตองซึ่งเป็นดอกไม้สีเหลืองขึ้นเป็นจำนวนมากอยู่บนภูเขาสูง เห็นวิวทิวทัศน์รอบ ๆ ทุ่งบัวตองเป็นภูเขาสลับซับซ้อนสวยงามมาก

5) “ศาลาพักระหว่างจุดชมวิว” ในเส้นทางขึ้นภูป่าเปาะจะมีจุดชมวิวที่แตกต่างกันออกไป

6) ภูป่าเปาะ นั้นมาจากภูเขามีสป่าไผ่เปาะ ไผ่เปาะเป็นไผ่ชนิดหนึ่งที่ขึ้นได้ทั่วไปตามภูเขายังสามารถพบได้ทุก ๆ อำเภอของจังหวัดเลย ลักษณะของไผ่เปาะนั้น เป็นไผ่ที่เปาะแตกหักง่ายและนี่คือที่มาของคำว่า ภูป่าเปาะ

7) “รถอีแต็ก” ที่นั่งนั้นถูกดัดแปลงมาจากรถไถนา ซึ่งสามารถบรรทุกคนได้ 5 – 7 คนต่อรอบ โดยรถจะพาเดินทางผ่านทางลาดชันสลับกันไป ระหว่างสองข้างทางจะได้ชมวิวทิวทัศน์ของภูเขา ต้นไม้ ดอกไม้ และธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้เชี่ยวชาญหรือนักวิชาการวัฒนธรรมท้องถิ่น จำนวน 3 คน ผู้นำชุมชนจำนวน 1 คน ชาวบ้าน จำนวน 3 คน และผู้จำหน่ายสินค้าพื้นเมือง จำนวน 3 คน ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ผู้วิจัยได้นำมาจัดลวดลายได้ 10 ลวดลาย ดังนี้

รูปแบบที่ 1 ลวดลายเรขศิลป์บนเสื้อยืดสินค้าที่ระลึก ที่สะท้อนอัตลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว

ภูป่าเปาะ ชุมชนท้องถิ่นบ้านผาหวาย อำเภอหนองหิน จังหวัดเลย

(© Saranyaphach Jitpilai 03/06/2019)

รูปแบบที่ 2 ลวดลายเรขศิลป์บนเสื้อยืดสินค้าที่ระลึก ที่สะท้อนอัตลักษณ์แหล่งท่องเที่ยวภูเขาไฟ
ชุมชนท้องถิ่นบ้านผาห้วย อำเภอนongหิน จังหวัดเลย
(© Saranyaphach Jitpilai 03/06/2019)

รูปแบบที่ 3 ลวดลายเรขศิลป์บนเสื้อยืดสินค้าที่ระลึก ที่สะท้อนอัตลักษณ์แหล่งท่องเที่ยวภูเขาไฟ
ชุมชนท้องถิ่นบ้านผาห้วย อำเภอนongหิน จังหวัดเลย
(© Saranyaphach Jitpilai 03/06/2019)

รูปแบบที่ 4 ลวดลายเรขศิลป์บนเสื้อยืดสินค้าที่ระลึก ที่สะท้อนอัตลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว
ภูป่าเปาะ ชุมชนท้องถิ่นบ้านผาห้วย อำเภอหนองหิน จังหวัดเลย
(© Saranyaphach Jitpilai 03/06/2019)

รูปแบบที่ 5 ลวดลายเรขศิลป์บนเสื้อยืดสินค้าที่ระลึก ที่สะท้อนอัตลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว
ภูป่าเปาะ ชุมชนท้องถิ่นบ้านผาห้วย อำเภอหนองหิน จังหวัดเลย
(© Saranyaphach Jitpilai 03/06/2019)

รูปแบบที่ 6 ลวดลายเรขศิลป์บนเสื้อยืดสินค้าที่ระลึก ที่สะท้อนอัตลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว
ภูป่าเปาะ ชุมชนท้องถิ่นบ้านผาห้วย อำเภอหนองหิน จังหวัดเลย
(© Saranyaphach Jitpilai 03/06/2019)

รูปแบบที่ 7 ลวดลายเรขศิลป์บนเสื้อยืดสินค้าที่ระลึก ที่สะท้อนอัตลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว
ภูป่าเปาะ ชุมชนท้องถิ่นบ้านผาห้วย อำเภอหนองหิน จังหวัดเลย
(© Saranyaphach Jitpilai 03/06/2019)

รูปแบบที่ 8 ลวดลายเรขศิลป์บนเสื้อยืดสินค้าที่ระลึก ที่สะท้อนอัตลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว
ภูป่าเปาะ ชุมชนท้องถิ่นบ้านผาห้วย อำเภอหนองหิน จังหวัดเลย
(© Saranyaphach Jitpilai 03/06/2019)

รูปแบบที่ 9 ลวดลายเรขศิลป์บนเสื้อยืดสินค้าที่ระลึก ที่สะท้อนอัตลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว
ภูป่าเปาะ ชุมชนท้องถิ่นบ้านผาห้วย อำเภอหนองหิน จังหวัดเลย
(© Saranyaphach Jitpilai 03/06/2019)

รูปแบบที่ 10 ลวดลายเรขศิลป์บนเสื้อยืดสินค้าที่ระลึก ที่สะท้อนอัตลักษณ์แหล่งท่องเที่ยวภูป่าเปะ
ชุมชนท้องถิ่นบ้านผาห้วย อำเภอนองหิน จังหวัดเลย
(© Saranyaphach Jitpilai 03/06/2019)

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบบสอบถามเพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อลวดลายเรขศิลป์บนเสื้อยืดสินค้าที่ระลึก ที่สะท้อนอัตลักษณ์แหล่งท่องเที่ยวภูป่าเปะ ชุมชนท้องถิ่นบ้านผาห้วย อำเภอนองหิน จังหวัดเลย เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับสินค้าประเภทเสื้อยืดสินค้าที่ระลึก ที่สะท้อนอัตลักษณ์แหล่งท่องเที่ยวภูป่าเปะ ชุมชนท้องถิ่นบ้านผาห้วย อำเภอนองหิน จังหวัดเลย แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 100 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 58 และเพศชาย ร้อยละ 42 ส่วนใหญ่ มีช่วงอายุ 31 - 35 ปีขึ้นไป ร้อยละ 31 รองลงมา 21 - 25 ปี ร้อยละ 23 และ 41 ปีขึ้นไป ร้อยละ 15 โดยส่วนใหญ่นั้นมีสถานภาพโสด ร้อยละ 53 และสมรส ร้อยละ 47 ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 48 รองลงมาปริญญาตรี ร้อยละ 46 ปริญญาโท ร้อยละ 6 พนักงานรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 23 รองลงมาพนักงานบริษัท ร้อยละ 22 และแม่บ้าน/พ่อบ้าน ร้อยละ 18 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 - 20,000 บาท ร้อยละ 22 รองลงมา 20,001 - 30,000 บาท ร้อยละ 20 และ 30,001 บาท ขึ้นไป ร้อยละ 18 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อรูปแบบของสินค้าประเภทเสื้อยืดสินค้าที่ระลึก ที่สะท้อนอัตลักษณ์แหล่งท่องเที่ยวภูป่าเปาะ ชุมชนท้องถิ่นบ้านผาห้วย อำเภอหนองหิน จังหวัดเลย พบว่า ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อลวดลายเรขศิลป์บนเสื้อยืดสินค้าที่ระลึก ที่สะท้อนอัตลักษณ์แหล่งท่องเที่ยวภูป่าเปาะ ชุมชนท้องถิ่นบ้านผาห้วย อำเภอหนองหิน จังหวัดเลย มีความพึงพอใจโดยรวม อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{x} = 4.52$) โดยรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ รูปแบบเหมาะสมและสอดคล้องกับสังคมปัจจุบัน อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{x} = 4.54$) รองลงมา มี 2 ข้อ คือ ลายเส้นสนุกสนานสีสันทันสมัยและคุณภาพของสินค้า อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{x} = 4.53$) และลำดับที่ 3 มี 3 ข้อ คือ รูปแบบสวยงาม สีสันสวยงาม น่าสวมใส่ และมีความเหมาะสมกับการเป็นสินค้าที่ระลึก อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{x} = 4.52$)

ตอนที่ 3 ข้อมูลอื่น ๆ ค่าความถี่ของความนิยมลวดลายเรขศิลป์บนเสื้อยืดสินค้าที่ระลึก ที่สะท้อนอัตลักษณ์แหล่งท่องเที่ยวภูป่าเปาะ ชุมชนท้องถิ่นบ้านผาห้วย อำเภอหนองหิน จังหวัดเลย

รายการ	ความถี่
 รูปแบบที่ 1	8
 รูปแบบที่ 2	6

รายการ	ความถี่
 รูปแบบที่ 3	10
 รูปแบบที่ 4	7
 รูปแบบที่ 5	12

รายการ	ความถี่
 รูปแบบที่ 6	11
 รูปแบบที่ 7	13
 รูปแบบที่ 8	12

รายการ	ความถี่
 รูปแบบที่ 9	14
 รูปแบบที่ 10	7

(© Saranyaphach Jitpilai 03/06/2019)

พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความนิยมลดลายเรขศิลป์บนเสื้อยืดสินค้าที่ระลึก ที่สะท้อนอัตลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว ภูป่าเปาะ ชุมชนท้องถิ่นบ้านผาห้วย อำเภอนองหิน จังหวัดเลย รูปแบบที่ 9 มากที่สุด คือ จำนวน 14 คน (ความถี่ 14) รองลงมา รูปแบบที่ 7 จำนวน 13 คน (ความถี่ 13) รูปแบบที่ 5 และรูปแบบที่ 8 จำนวน 12 คน (ความถี่ 12) รูปแบบที่ 6 จำนวน 11 คน (ความถี่ 11) รูปแบบที่ 3 จำนวน 10 คน (ความถี่ 10) รูปแบบที่ 1 จำนวน 8 คน (ความถี่ 8) รูปแบบที่ 4 และรูปแบบที่ 10 จำนวน 7 คน (ความถี่ 7) และรูปแบบที่ 2 จำนวน 6 คน (ความถี่ 6)

จากข้อมูลจะเห็นได้ว่ารูปแบบที่ 9 ได้รับความนิยมมากที่สุดเหมาะที่จะให้ชุมชนนำไปผลิตเสื้อยืดสินค้าที่ระลึกเพื่อขาย แต่มีข้อสังเกตว่าควรที่จะผลิตลวดลายรูปแบบอื่น ๆ ด้วยเพื่อให้นักท่องเที่ยวจะได้มีตัวเลือกที่หลากหลายในการเลือกซื้อเสื้อ แต่ผลิตในจำนวนที่แตกต่างกันออกไปตามความนิยม คือ รูปแบบที่ได้รับความนิยมมากก็ผลิตมากตามสัดส่วน รูปแบบที่ได้รับความนิยมน้อยก็ผลิตให้น้อยลง

อภิปราย

จากการศึกษาเรื่อง การออกแบบลวดลายเรขศิลป์บนเสื้อยืดสินค้าที่ระลึกที่สะท้อนอัตลักษณ์แหล่งท่องเที่ยวภูป่าเปาะ ชุมชนท้องถิ่นบ้านผาห้วย อำเภอนองหิน จังหวัดเลย ผู้ทำวิจัยได้ดำเนินการที่สอดคล้องบรรลุมิตถุประสงค์โดยเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นแนวทางในการหาอัตลักษณ์ ผลการวิจัยเรื่อง การออกแบบลวดลายเรขศิลป์บนเสื้อยืดสินค้าที่ระลึก ที่สะท้อนอัตลักษณ์แหล่งท่องเที่ยวภูป่าเปาะ ชุมชนท้องถิ่นบ้านผาห้วย อำเภอนองหิน จังหวัดเลย เป็นการวิจัยร่วมกับชุมชนโดยเกิดจากความร่วมมือของหลายภาคส่วน โดยแบ่งเป็นประเด็นการอภิปรายออกเป็น 3 ประเด็น ดังนี้

1. อัตลักษณ์ของบ้านผาห้วย อำเภอนองหิน จังหวัดเลย คำว่า “อัตลักษณ์” ไม่มีบันทึกไว้ในพจนานุกรมแต่มีตำราหลายเล่มให้ความหมายคำว่า “อัตลักษณ์” ไว้ว่าลักษณะเฉพาะตัวของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง สถานที่ใดสถานที่หนึ่งซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ของลักษณะเฉพาะของตัวบุคคล สังคม ชุมชน หรือประเทศนั้น ๆ เช่น เชื้อชาติ ภาษา วัฒนธรรมท้องถิ่น และศาสนา ฯลฯ ซึ่งมีคุณลักษณะที่ไม่ทั่วไปหรือสากลกับสังคมอื่น ๆ กล่าวคือลักษณะที่ไม่เหมือนกับของคนอื่น ๆ ผู้วิจัยได้ศึกษาบริบทของบ้านผาห้วย อำเภอนองหิน จังหวัดเลย ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับอัตลักษณ์ คือ ชิงช้าไม้ ภูหอ ทะเลหมอก พุงบัวตอง ศาลาพักระหว่างจุดชมวิวกู่ป่าเปาะ และรถอีแต๋น สอดคล้องกับผลการศึกษาของ บุณยรัตน์ บุญสิน (Bunsanit 2003, 65) กล่าวว่าอัตลักษณ์คือ ลักษณะเฉพาะพิเศษที่สามารถบ่งบอกตัวตนของสิ่งนั้นหรือบุคคลนั้น

2. จากการออกแบบและพัฒนาลวดลายเรขศิลป์บนเสื้อยืดที่สะท้อนอัตลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวภูป่าเปาะ ชุมชนบ้านผาห้วย อำเภอนองหิน จังหวัดเลย ได้ลวดลายที่ผ่านกระบวนการเก็บข้อมูลทางการวิจัยอย่างเป็นระบบชัดเจน และได้ลวดลายต้นแบบ จำนวน 10 ลาย 20 แบบ โดยออกแบบลวดลายเรขศิลป์เป็นแบบภาษาไทย และแบบภาษาอังกฤษ เพื่อใช้เป็นของฝากและของที่ระลึกในชุมชน การวิจัยเรื่องนี้นอกจากจะเป็นการต่อยอดองค์ความรู้ด้านการพิมพ์ซิลค์สกรีนที่สามารถสร้างคุณค่าและพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบลายพิมพ์สกรีนบนเสื้อยืดแล้ว ยังเป็นการสนับสนุนการท่องเที่ยวมากขึ้นอีกด้วย ฉะนั้นการออกแบบลวดลายที่มีความเป็นอัตลักษณ์เฉพาะตนจะสามารถแสดงให้เห็นถึงคุณค่าเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ผลงานมีความน่าสนใจจากผู้บริโภคมากขึ้นด้วยการออกแบบของที่ระลึกตามเทศกาลต่าง ๆ จะทำให้เพิ่มความคล่องของสภาพเศรษฐกิจภายในชุมชน และยังสามารถสร้างความทรงจำให้กับนักท่องเที่ยว หากเสื้อยืดมีลักษณะที่เหมาะสมและคุณภาพดี จะเป็นปัจจัยที่ช่วยดึงดูดกลุ่มลูกค้าที่นิยมใช้สินค้าทำมือได้มากขึ้น การรักษาระดับความประณีตของชิ้นงาน เป็นหนึ่งในปัจจัยที่ช่วยสร้างความประทับใจให้กับลูกค้า อีกทั้งยังช่วยเพิ่มโอกาสในการกลับมาซื้อซ้ำของลูกค้าในอนาคตอีกด้วย สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ประเสริฐ ศิลรัตน์ (Sinrattana 1995, 28)

ได้ให้ความหมายของ ของที่ระลึก (Souvenirs) ไว้ว่า เป็นสิ่งของที่เกิดจากการที่มนุษย์นั้นได้สร้างขึ้นหรือนำมาใช้จากการที่คบหากัน ทำให้เกิดความผูกพันกันโดยมีการบันทึกเรื่องราว เหตุการณ์ บุคคล ตลอดจนสิ่งต่าง ๆ ที่ได้รับสัมผัสรับรู้ในลักษณะของความทรงจำและเมื่อเวลาผ่านไป ความทรงจำในสิ่งที่ได้สัมผัสอาจเกิดความลืมเลือนไป ดังนั้นมนุษย์จึงพยายามหาวิธีการกระตุ้นความทรงจำในเรื่องราวที่ได้เกี่ยวข้อง โดยการออกแบบสร้างสรรค์สื่อหรือสิ่งใด ๆ เพื่อใช้กระตุ้นจิตใจให้เกิดการระลึกถึงเรื่องราวที่เกี่ยวข้องอยู่เสมอ ๆ นั่นเอง

3. จากผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อเสื้อยืดสินค้าที่ระลึกที่สะท้อนอัตลักษณ์แหล่งท่องเที่ยวภูป่าเปาะ ชุมชนท้องถิ่นบ้านผาห้วยอำเภอหนองหิน จังหวัดเลย นั้น นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด จากการตอบแบบสอบถามความพึงพอใจที่เป็นเช่นนั้น น่าจะเกิดจากเสื้อมีรูปแบบและสีสันสวยงาม เหมาะสมกับกาลเทศะ ใส่ได้หลายโอกาส เข้ากับสังคมปัจจุบัน ออกแบบลวดลายลักษณะที่มีคุณภาพที่สวยงาม เข้าใจง่ายและไม่ซับซ้อน และสินค้ามีคุณภาพที่ดีสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ทำนอง จันทิมา (Chanthima 1999, 2) ได้ให้ความหมายของการออกแบบไว้ว่า การออกแบบนั้นคือการใช้กระบวนการทางด้านความคิดในการเลือกใช้วัสดุ เพื่อสร้างสรรค์ผลงานศิลปะให้เหมาะสำหรับการใช้สอยตามความต้องการของมนุษย์ทั้งในด้านประโยชน์และความงาม ในรูปร่างลักษณะศิลปะที่มีความสวยงาม และได้ให้คำจำกัดความในการออกแบบว่า คือ การรวบรวมข้อมูลพื้นฐานทางศิลปะทั้งหลายเข้าด้วยกัน โดยการเลือกหรือการจัด ไม่ว่าจะเป็นจัดด้วยวัสดุอะไร ผู้ออกแบบนั้นจะต้องนำเอาสิ่งนั้น ๆ ไปใช้ได้อย่างลงตัว ไม่ว่าจะเป็นรูปร่าง รูปทรง สี ช่องว่าง ความงามของพื้นผิว เพราะสิ่งเหล่านี้มีความจำเป็นที่ต้องผ่านกระบวนการออกแบบ ตามขั้นตอนการทำงาน และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปนัดดา ยอดระบำ (Yodrbum 2001, 6) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่ดี ที่ชอบ ที่พอใจ หรือประทับใจของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ได้รับ โดยสิ่งนั้นสามารถตอบสนองต่อความต้องการทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งบุคคลมีความต้องการหลายสิ่งหลายอย่าง และมีความต้องการหลายระดับ ซึ่งหากได้รับการตอบสนองก็จะก่อให้เกิดความพึงพอใจ

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการจัดสิทธิบัตรของสินค้าและสร้างตราสินค้า (แบรนด์) เพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าหลังจากที่ยกระดับคุณภาพสินค้าทั้งทางด้านการออกแบบและมาตรฐานการผลิตแล้ว โดยการสร้างตราสินค้าจะเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ลูกค้าระลึกถึงลักษณะเฉพาะที่โดดเด่นและคุณภาพของสินค้าได้โดยง่าย รวมถึงเป็นประโยชน์สำหรับการประชาสัมพันธ์ เพราะจะช่วยให้อูกค้าจดจำสินค้าได้และยังง่ายต่อการติดตามของลูกค้า ในกรณีที่ลูกค้าต้องการที่จะซื้อในครั้งต่อไป การออกแบบลายพิมพ์สกรีนบนเสื้อยืดที่ระลึกที่ผู้วิจัยได้ทำการออกแบบและพัฒนาขึ้นนี้สามารถใช้เทคโนโลยีทางการพิมพ์ ซึ่งปัจจุบันมีเครื่องพิมพ์เสื้อยืดที่ควบคุมและสั่งพิมพ์ภาพด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งปัจจุบันมีราคาที่ไม่สูงนักและใช้เวลาไม่มากก็สามารถได้เสื้อที่มีลายพิมพ์ตามต้องการ
2. ควรมีรูปแบบของที่ระลึกอัตลักษณ์แหล่งท่องเที่ยวภูป่าเปาะ ชุมชนท้องถิ่นบ้านผาห้วย อำเภอหนองหิน จังหวัดเลย ที่หลากหลายเพื่อเป็นทางเลือกแก่ผู้สนใจเพื่อนำไปต่อยอดการใช้งาน

References

- Bunsanit, Y. “Laksana Khwāmsamphan Khōng Wannakam Kap Sangkhom. [Characteristics of Literature and Society].” In *Literature Development*. Nonthaburi: Sukhothai Thammathirat University, 2003.
- Chanthima, T. *Kān ‘ōkbāp*. [Design]. 3rd ed. Bangkok: Thai WattanaPanit, 1999.
- Kotler, P. *Marketing Management*. 11th ed. Upper Saddle River, NJ: Prentice–Hall, 2003.
- Loei Provincial Office. *RāIngān Pračham Pī 2560 Čhangwat Lāi*. [Annual Report 2017 Loei Province]. Loei: Strategic Development Information Group, 2017.
- Pranchong, B. and Kanpai, T. *Kān ‘ōKbāp Lāi PhimsakrīN Bon Sūa Yūt Thīralūk Phūa Songsām Sētthakit Sāngsan Nai Čhangwat Čhanthaburī*. [Screen Printing on Souvenir T-shirt Design for Promoting Creative Economy in Chanthaburi Province]. Chanthaburi: Faculty of Humanities and Social Sciences, Rampaipani Rajabhat University, 2013.
- Sinrattana, P. *Khōng Thīralūk*. [Souvenir]. Bangkok: Odeon Store Publishing, 1995.
- Yodrabum, P. *Khwāmphungphōčhai Nai WichāKān Sōn Ngān Kasēt Khōng Nakrīan Chan Prathomsuksā Pī Thī 6 Khōng Rōngrīan Nai Sangkat Samnakngān Kān Prathomsuksā Čhangwat Trang*. [Satisfaction in agricultural teaching of students. Grade 6 of schools under the Office of Trang Primary Education]. Master’s thesis, King Mongkut’s Institute of Technology Ladkrabang, 2001.